

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Комисия по рибно стопанство

7.2.2012

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ - Част 1

относно предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно общата политика в областта на рибарството

Комисия по рибно стопанство

Докладчик: Ulrike Rodust

DT\891211BG.doc

PE480.830v01-00

BG

Единство в многообразието

BG

1. Въведение

Настоящата обща политика в областта на рибарството в голяма степен претърпя провал. Оказа се невъзможно да се разрешат отдавна съществуващите проблеми (прекомерен риболов, свръхкапацитет, недобро икономическо състояние на много предприятия в сектора на рибарството, социални проблеми, предизвикани от упадък на рибарството в много крайбрежни райони). Съществува широк консенсус сред институциите на ЕС по отношение на проблемите, свързани с настоящата обща политика в областта на рибарството, и на целите, които следва да бъдат постигнати в бъдеще, въпреки че техните приоритети се различават донякъде (напр. Европейският парламент поставя по-силен акцент върху дребномащабното рибарство¹ поради неговия значителен принос за заетостта). По отношение на правилните подходи за намирането на решение обаче липсва единодушие: тези подходи се различават значително вследствие на различните национални интереси и системи от възгледи. Тези различия трябва да се преодолеят. Пълноценното участие на Европейския парламент в процеса на реформи предоставя възможност за това.

2. Подробно представяне на проблемите, свързани с общата политика в областта на рибарството

2.1. Прекомерен риболов

Рибните запаси са класически пример за „трагедия на общите блага“ — става въпрос за явлението, което се наблюдава, когато ресурс, до който имат широк достъп, става обект на свръхексплоатация, в ущърб на всички. Отделните ползватели не са достатъчно стимулирани, за да защитават ресурса, ако те не могат да бъдат сигурни, че другите ползватели също се придържат към принципа на устойчива експлоатация. Надеждното управление на общите ресурси изисква общи действия. То е възможно единствено чрез сътрудничеството на всички участници и при наличието на задължителни общи разпоредби, към които всички участници се придържат.

В рамките на общата политика в областта на рибарството трагедията на общите блага се наблюдава на много равнища. Рибарите се конкурират едни с други по отношение на улова. При риболовните полета, които не са обект на отделни квоти, липсва достатъчен стимул за отделните рибари да проявяват умереност при извършването на риболовните си дейности. Освен това държавите членки също се конкурират помежду си по отношение на общия ресурс. Държавите членки редовно настояват за риболовни квоти, надвишаващи препоръките на учените, за запасите, които са важни за техните рибари, и избягват да се ангажират със стратегии, действия и срокове, които насърчават устойчивото рибарство. Пълната липса на отговорност по отношение на нашите общи, ограничени ресурси, липсата на интерес и политическото пазарене са причина други държави членки да подкрепят тези искания, които в дългосрочен план имат вредно въздействие.

¹ Резолюция на Европейския парламент от 25 февруари 2010 г. относно Зелената книга относно реформа на общата политика в областта на рибарството (2009/2106(INI)).
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0039+0+DOC+XML+V0//EN>.

Тази логика се наблюдава и при предоставянето от държавите членки на статистически данни за разтоварването на улова на сушата, които са от ключово значение за правилното изчисляване на запасите. За отделните държави членки е възможно „да си заслужава“ данните да се предоставят прекалено късно или изобщо да не се предоставят, ако за това не се предвиждат тежки санкции. Последниците от това поведение са в ущърб на всички европейски рибари, тъй като те се нуждаят от надеждно и последователно управление на рибните ресурси.

Поради тази динамика Съветът на Европейския съюз претърпя зрелищен провал по отношение на изпълнението на ангажимента си, приложим от 2002 г. насам, за постигане на целта за максимален устойчив улов в срок до 2015 г. Новата обща политика в областта на рибарството трябва да се отърси от логиката на тази липса на отговорност и трябва да се основава на прозрачно и приобщаващо вземане на решения.

2.2. Намаляване на икономическата мощ и на работните места

Според оценката на въздействието на Европейската комисия само през периода 2003—2007 г. са закрити 31 % от работните места в европейския риболовен сектор. Сред причините за това са технологичният напредък, понижаването на цените вследствие на евтиния внос, както и лошото състояние на рибните запаси. Тази тенденция може да бъде спряна, ако настоящата реформа успее да сложи край на прекомерния риболов, да насърчи отговорния риболов, да увеличи дяла на рибата от ЕС от консумацията в Европа, да осигури възстановяването на рибните запаси и същевременно да стимулира занаятчийския риболов с присъщата му по-висока интензивност на труда.

2.3. Свързкапацитет

Свързкапацитет означава, че има голяма несъответствие между размера на наличните рибни запаси и размера на риболовните флотове и тяхната способност да улавят риба, която зависи от многобройни фактори като използваните уреди и риболовни методи, вида кораб и оперативните характеристики на флота.

Свързкапацитетът може да създаде проблеми, тъй като:

- наличието на неизползвани или недостатъчно използвани кораби стимулира използването им от безскрупулни рибари за незаконен риболов или за надвишаване на наложените им квоти;
- непечелившите предприятия срещат затруднения при финансирането на необходимите инвестиции и мерки за модернизация;
- той създава условия за неспазване на изискванията, тъй като представлява заплаха за икономическата жизнеспособност на риболовните предприятия;
- върху правителствата се упражнява все по-силен натиск да се застъпват пред Съвета за въвеждането на прекомерно висок общ допустим улов и за оказването

на подкрепа със средства от данъкоплатците с цел запазване на свръхкапацитета (вж. раздел 2.1: Прекомерен риболов).

2.4. Загуба на ресурси при изхвърлянето на нежелан прилов

Неуспехът на настоящата система на Европейския съюз за управление на рибарството се илюстрира най-ярко от цифрата от 1,7 млн. тона, които, според оценката на Комисията на въздействието, е максималното количество прилов, което се изхвърля. Вината за това се носи, на първо място, от настоящото законодателство, което не само разрешава изхвърлянето на риба, но дори често го налага.

2.5. Централизация на процедурите за вземане на решения

В миналото управлението на микроравнище в рамките на общата политика в областта на рибарството достигаше абсурдни размери. При все това Брюксел не е подходящото място за вземане на подробни решения относно широчината на отворите на мрежите и определянето на зоните, в които риболовът е забранен. Децентрализацията обаче не следва да води до повторно национализиране — с оглед на големия брой общи рибни запаси управлението на запасите следва да продължи да се контролира на равнището на Общността. ЕС трябва да установи и наложи по правен път задължителни цели, както и ясни срокове за тяхното постигане. При все това, когато става дума за начините за постигане на тези цели, е необходимо да се прилага подход, който е действително сведен до регионалното равнище. Прилагането на забраната върху изхвърлянето на риба изисква не на последно място специфични решения за всяко засегнато риболовно поле — решения, които следва да се търсят с неизменното участие на заинтересованите страни.

3. Основни възгледи и принципи

Основният регламент представлява основата на общата политика в областта на рибарството. Той следва да бъде рамката, в която се координират всички бъдещи инициативи на политиката в областта на рибарството. Европейският парламент в качеството си на представител на интересите на гражданите трябва да засили и активизира участието си на практика в процеса на ЕС на вземане на решения, с цел да се преодолеят описаните по-горе погрешни решения, вземани от Съвета.

Новата политика трябва да предостави правилните стимули, както позитивни, така и негативни, с цел да повлияе върху поведението на всички участници (включително рибарите, администрациите и правителствата на държавите членки, както и европейските потребители) и да ги насърчи да защитават общите интереси в името на общото благо. С оглед на регионализацията и децентрализацията на процеса на вземане на решения правилата следва да се определят на подходящото равнище, така че рибарите да могат да се отъждествяват с правилата, което би довело до по-стриктно придържане към тях. При все това не трябва да се подкопава демократичната легитимност на политическите решения и е необходимо всички решения да бъдат научно обосновани. Освен това формулировката на правилата трябва да е възможно най-разбираема и разумна.

С оглед на различните структури и проблеми на място, изискващи намирането на специфични решения, общата политика в областта на рибарството трябва да бъде гъвкава. Тя трябва да определи ясни, задължителни и амбициозни цели с ясни срокове, по-специално с цел да насърчи националните администрации да изоставят традиционните методи и да подобрят максимално управлението си на рибарството. По този начин набелязаните цели трябва да са постижими; същевременно евентуалните затруднения при прилагането в отделните рибни стопанства не следва да се използват като извинение за изоставянето на амбициозните цели.

Друг стълб на реформата следва да бъде принципът на оказване на помощ. Когато възникнат проблеми, свързани с прехода при прилагането на реформата, ЕС не следва да оставя държавите членки или рибарите да се борят сами с тях. Комисията трябва да предостави както практическа, така и финансова помощ за управлението на прехода към система за устойчиво управление на рибарството.